

Izaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostor: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication:
2657 S. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4613.

LETO—YEAR XIII.

Chicago, Ill., torek, 9. marca (March 9th) 1920.

Subscription \$4.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 57.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

V ČIGAVEM INTERESU IGRA VILLA SVOJO ULOGO

IZVRŠIL JE NAPAD NA VLAK
IN ODVEDEL AMERIČANA V
UJETNIŠTVO.

Za Američana zahteva \$50,000 odškodnine.

El Paso, Tex. — Francisco Villa, banditski šef v severnih krajih Mehike, nastopi prav zanesljivo ob času, ko se je javno razburjenje proti Mehiki nekoliko poleglo, in preseneti svet z dejanjem, ki daje gotovemu časopisju gradivo za hujšakajočo pisavo. Tako Villa s svojimi čini skrbi, da se javno mnenje nikdar ne poleže in da so postale mehikanske homatije skoraj vsakdanja stvar. Če daj časa ni bilo nič slišati o Villu, tedaj prav zasledijo nekega dne nepričakovano nastopi in izvrši čin, ki ni le vreden obsojanja, ampak daje tudi nekaterim časnikarjem gradivo, na lahko pravijo: Glejte, takele reči se gode v Mehiki. To je dokaz, da Mehikani niso sposobni se vladati.

Villa trdi, da ni bandit, ampak da izvršuje take čine iz ljubezni do mehikanske ljudstva in svobode. Ali jasno je, da čini kot jih izvršuje Villa, ne služijo mehikemu ljudstvu, marveč mu še spodkopavajo njegov ugled.

O Villu že dalj časa ni bilo nič slišati; edaj je pa brzojav sporočil, da je napadel vlak in odpeljal s sabo Američana Joseph Williamsa, za katerega zahteva \$50,000 odkupnine.

Villa je bil s svojimi banditi, ki so šteli okoli 300 mož na preli pri Corralitenu. Mesto se nahaja približno 400 milj južno od El Pasa. Vlak je ustavil z razstrelivom, ki je poškodovalo progo in lokomotivo. Vnel se je kratek boj med stražniki in banditi, v katerem so ostali banditi zmagovalci. Padlo je deset banditov, devetnajst stražnikov in sprevodnik spalnega voza. Zadnjega je Villa sam ustrelil s samokresom. Po končanem boju so banditi prignali vse pasažirje na majhen hribček blizu železniške proge, kjer jim je Villa po svoji stari navadi grozil s smrtjo. Naenkrat je pa stari lisjak priel pretakati solze in je dejal prestrašenim pasažirjem, da jim daruje življenja zaradi spomina na banditskega generala Felipe Angelesa, ki je bil od vojne sodišča obsojen na smrt in eksekutiran v Čivavi. Drogdek se je odigral kot na odru. Ko je nehal pretakati solze, je pasažirjem povedal, da ni bandit, ampak da se bojuje za svobodo mehikanskega ljudstva. Koncem konca je pa dejal, da nikakor ne bo dovolil voziti vlakom in da ustavi železniški promet.

Po dovršeni komediji je Villa rekel pasažirjem, da lahko gredo, kamor žele tii v puščavi, s sabo je pa odvedel Američana Joseph Williamsa in arabskega trgovca M. Nasarja. Za Američana zahteva petdeset tisoč dolarjev.

Nekateri očividci trdijo, da je več pasažirjev našlo smrt v ognju, kajti bandite so zapalili vlak.

Kdo je Villa? V čigavem interesu dela? To so vprašanja, ki se ponavljajo, kadar se dogajajo tak čini. Če prav ni definitivnega odgovora na taka vprašanja, se lahko reče, da Villa s svojimi čini ne služi mehikemu ljudstvu, ampak mu z njimi škoduje.

TOLOVAJ BO ODKLONILI DOLAR.

Chicago, Ill. — Ko se je Harold Throop sprehal s svojo ljubico, sta nasproti prišla dva bandita, ki sta spoznala komaj šestnajsto leto. Nastavila sta mu samokres in kazala dvigniti roke kvizsko. Pri njem sta bandita našla le en dolar. Bandita sta nekaj časa premišljevala, kaj naj storita, naenkrat sta mu pa dala dolar nazaj in odšla.

ZDRUŽENE DRŽAVE KMALU ODPRO TRGOVINO S SOV. JETSKO RUSIJO.

Washington, D. C. — Ameriška vlada je sklenila vpustiti trgovino med Ameriko in Rusijo kakor hitro zavezniški vrhovni svet uredi vse podrobnosti trgovskega programa s sovjeti.

KEDAJ BO MIROVNA POGODBA SPREJETA?

PRI NOBENI FRAKCIJI SE NI
OPAZITI OMAHOVANJA.

Kljub temu se slišijo govorice, da
bo pogodba kmalu sprejeta.

Washington, D. C. — V političnih krogih se zopet ponavljajo govorice, da bo mirovna pogodba kmalu sprejeta, dasiravno ni opaziti najmanjšega zblizanja med Lodgom in Hitchcockom. Nekateri optimisti celo govorijo, da bo pogodba že sprejeta koncem tega tedna, pesimisti pa pravijo, da bo pogajanja o mirovni pogodbi tam, kjer se bila v soboto.

Senator Lodge ne odneha od svojih pridržkov, posebno pa ne od pridržka, ki ima opraviti z X. členom lige narodov. Senator Hitchcock pa noče nič slišati o tem pridržku in pravi, da je bila kri zastoj prelit na evropskih bojiščih, če ne bo X. člen lige narodov sprejet nespremenjen.

In tako se sučejo razprave o mirovni pogodbi okoli ene točke — X. člena lige narodov. Dokler ne bo ta točka rešena, še ni mogoče, da bo mirovna pogodba sprejeta, kajti pristaji Lodge vztraja, da se tako trdnostno stališče kot pripadniki Hitchcocka. Vsaka frankcija ima toliko pripadnikov, da lahko zabrani dvotretjinsko večino, ki je potrebna za sprejem pogodbe.

Lodgovi pristaji upajo, da se bo nekaj Hitchcockovih pripadnikov skesalo in pridržki bodo sprejeti. Tako pa sodijo tudi Hitchcockovi pripadniki o Lodgovih pristajih. In če kdo zine le besedo, ki je malo podobna odnehanju, tedaj takoj nasprotna frankcija zapije, da je zblizanje obeh frakcij na vidiku in da bo mirovna pogodba kmalu sprejeta. Dozdaj je bilo večkrat slišati take glasove, ki so se pa dozdaj še vedno izkazali, da so prezgodaj prišli v javnost, ker še ni pri nobeni frakciji opaziti najmanjše volje, da odneha.

Republikanci so vedno upali, da uskoči toliko Hitchcockovih pripadnikov, da dobe pridržki dvotretjinsko večino. Zdaj pa tudi med nje prihaja spoznanje, da senator Hitchcock kljub vsemu prizadevanju od strani opozicije, obdrži toliko pristajev na svoji strani, da ne bo dvotretjinske večine za pridržke, če se ti pridržki ne omilijo tako, da jih sprejme Hitchcock.

PROTIPROHIBICI/ONIŠKA PREDLOGA V NEWYOR- SKI LEGISLATURI.

Albany, N. Y. — Poslanec Ransom H. Gillett je predložil legistlaturni zbornici predlogo, ki dovoljuje izdelovanje 3½ odstotnega piva in 10 odstotnega vina.

Predloga ne dovoljuje salunov, toda pivo in vino se bo prodajalo s posebnim dovoljenjem. Gillett sodi, da bo država prejela šest milijonov dolarjev na davkih. Po predlogi bo lahko vsako zase izdeloval pivo in vino, ne da bi bilo treba plačati davek, ako izdeluje pivo in vino za svojo potrebo in ne za kupčijo.

DEBS BO ZOPET PREDSEDNIŠKI KANDIDAT.

Milwaukee, Wis. — Izvrševalni odbor socialistične stranke, ki zbornoje v tem mestu, je izjavil, da je želja članstva, da se Eugene V. Debs zopet nominira predsedniškim kandidatom pri letošnjih volitvah.

ALI POSTANE CARI- GRAD DRUGA REKA?

Francija se boji, da bodo Angliji
igrali vlogo d'Annunzija in
nasegli Carigrad.

EVROPA PRIČAKUJE NOVO
WILSONOVO BOMBO.

London, 8. marca. — Danes se je raznesla nepotrjena vest, da so angleške čete s pomorski vred okupirale Carigrad.

Pariz, 8. marca. — Pojav angleške eskadre v Zlatem rogu je obudila med francoskimi diplomati strah, da se bodo Angliji polastili Carigrada, kakor se je d'Annunzio Reke. Previdno sestavljene depeshe izgradih v Carigradu, ki jih pošilja poveljnik angleške mornarice v turških vodah v London, odkar je padla turška vlada, so po mnenju Francozov kamoflaža, ki ima namen ustvariti razpoloženje za okupacijo Carigrada po angleških četah v svrhu "zaščite inozemcev".

Francoska in italijanska vlada nameravata poslati bojne eskadre pred Carigrad. Francoski listi, kot je "Echo de Paris", dolže Anglijo, da je podpirala prvo rusko revolucijo zaradi tega, ker se je hotel iznebiti obljube, da dobi Rusija Carigrad. Ruski revolucionarji so izjavili, da zavrejo vse imperialistične pakte med staro Rusijo in entento in a tem so se odrekli Carigradu. Po končani vojni, ko se je mislilo, da Amerika vzame mandat Turčije, je vprašanje Carigrada mirno spalo; ali čim je postalo jasno, da Združene države ne sprejmejo mandata, je Anglija takoj začela intrigirati, kako bi dobila svetovno križišče Carigrad v svoje pesti.

Francija odločno nasprotuje, da bi Anglija dobila mandat Carigrada in Dardanel, ravno tako nasprotuje Italija. Francozi so nekaj časa podpirali italijanske zahteve, medtem je pa Anglija podpirala zahtevo Grške za mandat Carigrada. Zdaj se vrši diplomatska bitka med Anglijo, Francijo, Italijo in Grško za posest Carigrada.

V Parizu pričakujejo, da kmalu prileti iz Washingtona nova Wilsonova bomba v zadevi reševanja turškega vprašanja, ki bo menda bolj počila kot je zadnja jadranska bomba. Kakor se poroča, je vrhovni svet v Londonu zaključil, da Grška dobi Tracijo z Odrinom vred, dočim dobi Rumunija vso Besarabijo.

Znano je, da je Wilson ravno tako nasproten aneksiji Tracije po Grčiji in aneksiji Besarabije po Rumuniji, kakor je aneksiji Reke po Italiji. Zadojlo jesen, ko je Frank Polk dovolil v imenu Amerike, da Grška dobi vzhodno Tracijo in da del zapadne Tracije postane neodvisna država z Dedeğazem vred, kjer bi imeli Bolgari izhodišče do Egejskega morja, je Wilson takoj brzojavil v Pariz, da se on ne strinja s tem in da Grška ne sme dobiti v Traciji ničesar, razum skrajnega zapadnega dela od Kabale do Lagosa. Venizelos je poslal protest direktno predsedniku, toda opraviil ni nič.

Kar se tiče Besarabije, je ententa z Ameriko vred lani zavrnila zahtevo Rumunske za Besarabijo, ker se je zdelo krivično, da bi bila Rusija oropana najbogatejše dežel ene žite. Ampak Rumunija je potem okupirala Besarabijo in sedanjí odlok zaveznikov, da Rumunija lahko anektira to deželo, se smatra za zvišani maneuver stare tajne diplomacije, ki se porabi v prihajajočih pogajanjih s sovjetsko Rusijo.

V takojšnjih ameriških krogih se govori, da bo Wilson odgovoril s silovitim protestom, kakor hitro bo uradno obveščen o sklepu zaveznikov.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo jasno in gorko. Južozapadni vetrovi. Stanje temperature v zadnjih 24 urah: najvišja 23, najnižja 13. Sonce izide ob 6:13, zaide ob 5:48.

AVSTRALIJA BI BILA SKORAJ POSTALA REPUBLIKA MED VOJNO.

London. — "Times" ima depešo iz Sydneya, da je delavski kandidat Minesan izjavil takaj, da je bil načrt že storjen za proklamiranje neodvisne republike v Avstraliji, če bi bil sprejet vladni program za pristilno vojaško službo tekom vojne.

EKSPRESNI DELAVCI V MEZDNEM GIBANJU.

Izjavljajo, da ne morejo izhajati
s sedanjo mezo.

ZARTEVAJO 335 POVIŠANJA
NA MESECO.

Chicago, Ill. — Ekspresni službenici, ki opravljajo pisarniško delo, so vstopili v mezno gibanje. Njim ne pridružijo najbrž še vozniki in soferji.

Ekspresni pisarniški uslužbenici izjavljajo, da prejajajo mezo od \$80 do \$125. Uslužbenici so razdeljeni v razne kategorije in meza je določena po teh kategorijah. Nekateri pisarniški moči pa prejajajo celo po šestdeset dolarjev na mesec.

Voditelji ekspresnih uslužbencev pravijo, da so potrpežljivo čakali na povišanje meze ali pa na odpravo draginje od lanskega avgusta. Upali so, da se obrne na eno ali drugo stran. Ali zdaj so se prepričali, da jim ne pomaga nobeno drugo sredstvo kot stavka.

S. W. Gibson, podpredsednik "Železniške ekspresne družbe", pravi, da ni reš, da so nekateri pisarniški moči plačane po šestdeset dolarjev mesečno, voditelji organizacije ekspresnih uslužbencev pa ostajajo pri svoji izjavi in pravijo, da lahko dokažejo, da nekateri pisarniški uslužbenici prejajajo le po šestdeset dolarjev mesečno.

Grover B. Simpson, glavni ravnatelj, je za nabiti lepake, v katerih svari pred stavko. V teh lepakih pravi, da je prejel iz glavnega stana organizacije železniških pisarniških uslužbencev obvestilo, da je stavkovni poziv, če je izdan, nepostaven po novi železniški postavi.

Stavka je pričela precizno zjutraj ob šestih, kot je bilo določeno. Zastavkali so seveda le pisarniški uslužbenici in skladiščni delavci, ki delajo za ekspresno družbo. Veliko je bilo govorjenja, da se stavki pridružijo tudi vozniki, toda dozdaj se vozniki še niso pridružili štrajkarjem.

Takoj po izhodu stavke je stopila v veljavno prepeved za sprejemanje blaga, ali kar navadno imenujejo embargo.

Vozniki se niso pridružili stavki, ker je Stedman, podpredsednik kompanije obljubil, da bo storil, kar je v njegovi moči, da vozniki dobe povišanje meze. Koliko voznikov je bilo na zborovanju, ko je bil sprejet zaključek, da se ne pridružijo stavki, ne ve javnost. Nekateri pravijo, da je bila dvorana nabita do zadnjega kotička, ko je predsednik njih organizacije prišel govoriti in razkladati obljube družbe.

Skladiščni delavci in pisarniški uslužbenici prejajajo po 43 centov meze na uro. Shepherd, ki vodi stavko, izjavlja, da mora silherni človek spoznati, da noben družinski oče ne more posteno preživeti svoje družine s tako mezo in če je javnost pravična, tedaj se mora postaviti na stran stavkujočih ekspresnih uslužbencev.

SPIRITIZEM JE OBSEDEL VSE PREBIVALCE V MESTU.

El Cerrito, Cal. — Spiritizem je obsedel vse prebivalce v mestu, tako da bodo zdaj zdravniški preiskali njih duševno stanje.

Neki dan je ta nova blaznost priklopila tako daleč, da so ljudje sežgali sedem sto dolarjev, darujoč jih zlim duhom, otroci pa niso imeli kaj jesti doma.

WILSON JE ZOPET MAHNIL PO ENTENTI.

Predsednik zahteva v najnovejši noti, da mora biti decemberski načrt podlaga vzajemne pogodbe med Italijo in Jugoslavijo. Reška država se lahko omeji samo na Reko. Londonski pakt se ne priznava razun nekaterih točk. Narodno predstavništvo zopet zboruje v Belgradu. Nova deputacija J. R. Z. v Washingtonu.

Washington, D. C. — Jugoslavanska deputacija, ki se je organizirala na iniciativo "Jugoslavanskega republikanskega združenja", je dospela v Washington. V deputaciji so zastopniki organizacij, ki so v direktni zvezi z "Jugoslavanskim republikanskim združenjem," in drugih samostojnih organizacij. Deputacija je odšla, da podvzame potrebne korake v interesu Jugoslovanov, ker hočejo italijanski imperijalisti za vsako ceno rodit jadransko vprašanje na škodo Jugoslovanom.

Belgrad, 8. marca. — Začasni jugoslovanski parlament (narodno predstavništvo) je bil zopet odprt in ministrski predsednik Stojan Protić, ki je prečital izjavo vlade, je dejal, da jadransko vprašanje ne bo rešeno toliko časa, dokler bo d'Annunzio gospodar na Reki. D'Annunziojeva vojaška vstaja na Reki je ustvarila nepostavno in abnormno situacijo za Italijo in Jugoslavijo, je rekel Protić.

Washington, 8. marca. — Državni departament je sinoči obelodanil zadnjo Wilsonovo noto z dne 6. marca; ki vsebuje odgovor zaveznikom na njihovo noto z dne 26. februarja.

Iz objavljene note je videti, da je Wilson zavrgel najnovejši načrt Anglije in Francije, ki sta v njeni noti izjavili, da hočeata umakniti vse prejšnje kompromise, ako se Italija in Jugoslavija direktno pobotata med sabo z ozirom na jadransko vprašanje. Wilson zahteva, da sporazumni načrt z dne 9. decembra 1919 mora veljati kot podlaga za rešitev vprašanja in on bo sprejel le take modifikacije tega načrta, ki jih odobrita Italija in Jugoslavija in ki ne posegajo v pravice katerekoli tretje stranke. Wilson ni proti temu, če se svobodna reška država omeji le na samo mesto Reko pod suverenstvom lige narodov, in dalje on sprejme modifikacijo mejne črte, če se v tem ozirom pobotata Italija in Jugoslavija.

Wilson zahteva, da albansko vprašanje mora biti izključeno iz direktnega pogajanja med Italijo in Jugoslavijo. Predsednik je ponovil svojo grožnjo, da umakne mirovno pogodbo iz senata, ako se zavezniški ne podajo. Dalje je Wilson ožtel zavezniške, ker so prikrili tajni londonski pakt pred ameriško vlado.

Vaščina note je sledeča:

"Predsednik želi izjaviti, da se zelo zanima za odgovor ministrskih predsednikov Anglije in Francije, ki ga je prejel 27. febr. 1920. Z zadovoljnostjo je opazil, da ministrska predsednika želita rešiti tozadevno vprašanje po načelih mirovne konference in na podlagi postavnih, čeprav nasprotnih aspiracij italijanskih in jugoslovanskih ljudstev.

Dalje pozdravlja izražanje njune želje, da se gotove točke rešijo s stališča Amerike. Toda predsednik je presenečen, ko vidi, da sta ministrska predsednika pripravljena prepustiti Italiji in Jugoslaviji pogodbo glede njune meje v reški okolici in pri tem hočeta umakniti skupno spomenico z dne 9. decembra.

Predsednik se ne more strinjati s tem. Dotična spomenica predstavlja hotenično in nepristransko sodbo po več meseih resnega diskutiranja; spomenica je več kot samo izmenjeno mialjenje strank; spomenica je izjava principov in rekapitulacij glavnih točk, na podlagi katerih je bil dosežen sporazum. Na ta način so se sedinila mnenja angleške, francoske in ameriške vlade in vsledtega mora spomenica ostati za kar je bila namenjena, namreč temeljna podlaga, ki predstavlja združena mnenja omenjenih vlad.

Kar se tiče navadne meje v reški okolici, je predsednik vpošteval izrecno željo dotičnih dveh zainteresiranih vlad, da se ovrle načrti svobodna reška država, ki je določen v decemberski spomenici. Ako wa vlad Italije in vlad države Srbov, Hrvatov in Slovencev zadovoljni, da se opusti takozvana vmesna država, ki bi imela pretežno večino jugoslovanskega prebivalstva, in da se nameravana svobodna država omeji le na ločeno mesto Reke (corpus separatum of Fiume), ki naj pride pod suverenstvo lige narodov brez italijanske in jugoslovanske kontrole, tedaj je vlada Združenih držav pripravljena sprejeti ta kompromis in v teh okoliščinah propusti določitev meje Italiji in Jugoslaviji.

Predsednik bi drage volje odobril vzajemno pogodbo italijanske in jugoslovanske vlade, ako se pogodba doseže brez predsodkov in če ne poseže v interese katerekoli tretje države, toda vprašanje Albanije mora biti izključeno iz take vzajemne pogodbe med Italijo in Jugoslavijo; predsednik ponovno izjavlja, da on ne bo odobril nobenega načrta, ki bi dovolil, da se Jugoslavija naplača v severni Albaniji za izgubo teritorija v drugem kraju.

Glede gospodarskega izhodišča Jugoslavije v okolici Bukarja (v noti je beseda Scuttari, kar je najbrž pomota), kakor svestirajo zavezniški v svoji zadnji noti, opozarja predsednik, da določbe v decemberski spomenici odgovarjajo potrebam Jugoslovanov.

Kar se tiče karakterja in načina uveljavljanja londonske pogodbe, je predsednik prisiljen govoriti bolj odprto, in sleer zato, ker sta francoski in angleški ministrski predsednik tudi odprta v tem ozirom. Predsednik ne more nati v besedah "nujno potrebne militariistične strategije" nobenega opravičjenja, zakaj je bila ta pogodba prikrita pred (ameriško) vlado, ki je bila združena z državami, katere so podpisale omenjeno pogodbo, v veliki nalogi za obrambo svobode človeštva in ki je bila napročena za nesmejeno pomoč v denarju in drugim. Ves čas pogajanja na mirovni konferenci je bila amer. vlada na definitivnem in dobro znanem stališču, da ne pripozna nobene tajne pogodbe, ki ji ni bila prej naznanjena.

V slučajih, da so bile določbe takih pogodb pravične in poštene, so jih Združene države spoštovale, ali angleški in francoski ministrski predsednik ne smeta priokovati, da bo vlada Združenih (Dalje na 3. strani.)

Wilson je zopet mahnil po ententi.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

držav odobri la izvršitev pogojev v londonski pogodbi, izvršitvi točk, o katerih je ameriška vlada prepričana, da so vestransko pravične in da ne bodo kalile miru in reda v južnovzhodni Evropi.

Odsotnost ameriškega zastopnika s plenarnim pooblaščenjem je res obžalovati in morda je to povzročilo neugodnosti, toda predsednik se dobro spominja slučajev, ko so bili zaključki vrhovnega sveta zadržani, da so mogli zastopniki Anglije in Francije slišati mnenja svojih vlad. Končno se predsednik strinja z mnenjem francoskega in angleškega ministrskega predsednika, da je hitra rešitev jadranskega vprašanja nujne važnosti. Ampak on ne more sprejeti predloženih sugestij za rešitev tega vprašanja, ker jih ne smatra pravične in ker neče biti odgovoren za ponesrečenje takega reševanja.

Predsednik se drži določb pogodbe, katero sta angleška in francoska vlada priznali v skupni spomenici dne 9. decembra 1919. Predsednik zavrača vsako novo pogodbo, ki je nastala brez vednosti ameriške vlade in katera je nesprejemljiva za eno zainteresiranih vlad, a obenem je v direktnem nasprotju s principi, v obrambo katerih je Amerika stopila v vojno. Predsednik je to natančno pojasnil v svoji noti dne 10. febr. in zdaj iskerno upa, da zavezniki vlade ne bodo sklenili kaj takega, kar bi Amerika ne mogla sprejeti.

Frank L. Polk.

Washington, D. C. — Državni department je objavil noto Lloyd Georgea in Milleranda, ki vsebuje odgovor na predzadnjo Wilsonovo noto. Objavljene so štiri druge note, ki se tičejo jadranskega vprašanja in katere še niso bile objavljene v celoti. Te so: italijanska spomenica z dne 6. januarja, angleško-francoski predlog z dne 9. januarja, kakršen je bil pred 14. januarjem predno ga je sprejela Italija, italijanska spomenica z dne 9. januarja, jugoslovanska spomenica z dne 28. januarja.

Angleško-francoska nota z dne 26. februarja, ki vsebuje odgovor na predzadnjo Wilsonovo noto, se glasi v glavnih točkah, da ententa ni nikoli nameravala rešiti jadranskega vprašanja brez sporazuma z ameriško vlado. Lloyd George in Millerand smatrat, da je Wilsonova sugestija za direktno pogajanje med Jugoslavijo in Italijo "velike važnosti". Wilson je pripravljen sprejeti "vsak zaključek ki ga vzajemno naredita Jugoslavija in Italija glede meje v okolišju Reke pod pogojem, da tak zaključek ne jemlje ozemlja kje drugje na škodo katerekoli tretji stranki". Anglija in Francija odgovarjata, da bi bil to "zelo idejalni način" rešitve jadranskega problema in obe vladi sta pripravljene umakniti decemberski in januarski načrt, ako se Jugoslavija in Italija sporazumeta in pobotata.

Dalje pravi nota, da Italija ni objavila londonskega pakta iz "militarističnih ozirov". Končno Lloyd George in Millerand opozarjata Wilsona, da je treba jadransko vprašanje hitro poravnati, ker ogroža mir in zadržuje gospodarsko rekonstrukcijo v južnovzhodni Evropi.

Ameriške vesti.

VERA IN PROHIBICIJA.

New York, N. Y. — Prohibicija ni le postala politično vprašanje, ampak zdi se, da kmalu postane tudi versko. William H. Anderson, predsednik "Protisalunske lige", je izdal dolgo filipiko, v kateri napada radi prohibicije katoliške cerkev in ji očita, da se je združila s Tammanisti.

Pismo je naslovljeno na protestantovske župnike ali pastore v New Yorku. V tem pismu kritizira katoliškega nadškofa v New Yorku. V svojem pismu se najprej opravičuje, da "Protisalunska liga" ni bila nikdar protikatoliška, pa tudi nima namena, da postane protikatoliška. Ali on nadaljuje, da ne more molčati, če

vidi, kako drezajo "mokri" katoličani vedno v prohibicijo.

Po tem uvodu nasteva politične uspehe in neuspehe katoličnanov ob času volitev v New Yorku. Kritizira tudi, da katoliški nadškof ni poslal nobenega zastopnika na zborovanje "Lige reda in mira". Očita tudi, da so Tammanisti kontrolirali demokratično konvencijo in da imajo Tammanisti verske zveze. Dalje povdarja, da so protestantovske cerkve za praktično krščanstvo, ne pove pa, kaj je pravzaprav praktično krščanstvo. Pritožuje se, da katoliška cerkev ni pomagala pri izvajanju tega praktičnega krščanstva. (Kaj je praktično krščanstvo mogoče pove Zvonice, spokojeni grešnik in urednik "Neednosti" in "Pozdravljene Maričke." Opomba najmlajšega vajenca).

Vsi protestantovski pastori se pa seveda tudi ne strinjajo s praktičnim krščanstvom Andersona, predsednika "Protisalunske lige." Kajti sedem protestantovskih pastorej je izjavilo, da so pri volji pričati proti Andersonu pred legislaturnim justičnim odsekom. Drugi protestantovski pastori izjavljajo, da je "Protisalunska liga" le tako daleč zainteresirana v prohibiciji, da dobi politično moč v svoje roke v interesu gotovih privatnih interesov.

Tako učinkuje prohibicija na verska vprašanja. Nekateri se že zdaj norčujejo iz Andersonovega praktičnega krščanstva in pravijo, če prohibicija pomeni praktično krščanstvo, tedaj so mohamedanci najbolj praktični kristjani, ker imajo že od nekdaj uvedeno prohibicijo.

DELAVCI SO ZASTAVKALI ZARADI KOMPANJSKE SAMOPAŠAVOSTI.

Sharon, Pa. — Savage Arms korporacija je odpustila tri delavce, ki so bili delovni za organizacijo. Takoj po tem samopašnem činu kompanije so zastavkali vsi delavci v tovarni. Kompanija je že lani občutila solidarnost delavcev, ko je odpustila nekaj za organizacijo delovnih delavcev. Stavka je trajala enajst tednov.

UČINK BLAZNE LJUBOSUMNOSTI.

Lafayette, Pa. — Mrs. G. Roddy je sumila, da ima njen soprog ljubavno razmerje s 23-letno kuharico Mary Burke. Nekega jutra je dejala svojemu soprogu, da je bolna, ko je bilo treba kuhati zajtrk. Soprog je vstal, pa tudi soproga je zapustila posteljo, seveda s samokresom v roki. Vrata, ki vodijo v kuhinjo, so bila malo odprta, tako da je videla, kaj se godi v nji. Videla je, kako je njen soprog položil svojo roko kuharici na ramo. To je pa bilo več, kot je mogla ljubosumna žena prenesti. Planila je v kuhinjo in je oddala na kuharico pet Strelcov. Sreča je bila, da so streli večinoma zgrešili svoj cilj in da je le en strel povzročil nezmatno rano, da ni ljubosumna žena postala morilka.

ALI JE VES SVET NAROBEN? — IRSKI KROMPIR CENJEJI V AMERIKI KOT NA DOMAČEM TRGU.

Washington, D. C. — Zdi se, da je ves svet postavljen na glavo, kajti ameriški poljedelski department poroča, da je irski krompir v Belfastu na prodaj cenejši, če je kupljen za Ameriko, kot na domačem trgu. Sto funtov irskega krompirja stane \$2.27. Zeljate glave se prodajajo za dve tretjini pod eno na domačem trgu, če so kupljene za izvoz v Ameriko.

POLJSKI DELAVCI SE ORGANIZIRAJO.

Washington, D. C. — Poljedelski department poroča, da se poljski delavci organizirajo pri Združenih državah in se priključujejo Ameriški delavski federaciji. Dandaj je organiziranih približno pet in dvajset tisoč poljedelskih delavcev. Pred kratkom je bila organizirana organizacija v Atlanti, Ga., v Evansvillu se pa tudi že sanja organizacija. Nekatere lokalne organizacije imajo do dve sto članov.

MORNARJI ZOPET OBTOŽENI PUNTA.

V JAVNOST SO DOŠLE NEJASNE VESTI O DELIKTU.

Pri takih obtožbah bi morala javnost izvedeti več faktov.

Norfolk, Va. — Parnik "Poughkeepsie", ki plove pod direktivo plovbenega odbora, je priplul v luko. Na njem je bilo v železju štiri in trideset mornarjev, ki so jih stražili pomorščaki. Mornarji so obtoženi punta. Agentje justičnega departamenta so odvedli uklenjene mornarje pred zveznega komisarija.

Kabel je sporočil iz Hamiltona, Bermuda, da so se mornarji skupali dne petega februarja. Potekala je njih pogodba, to se pravi, da so imeli pravico se izkrečiti. Ameriški konzul se je pa pridružil mnenju kapitana, da morajo mornarji ostati na ladji, dokler ne dospe v ameriško luko za izkrcanje.

To je kratko poročilo, ki je prišlo v javnost o punktu, detajli so izostali. Nova mornarska postava v Združenih državah dovoljuje mornarjem, da zapuste ladjo, ko poteče njih pogodba, ali da ostanejo na nji in sklenejo novo pogodbo. Kakor rečeno detajli so izostali in o punktu se ne more izreči sodbe, dokler jasnejša poročila ne pridejo v javnost.

Ali enkrat je že bila izrečena taka obtožba proti mornarjem in kasneje so mornarske in zvezne oblasti podale izjavo, da na ladji ni bilo punta. Punt na ladji ni strogo kaznjivo dejanje in zategadelj je treba dobro preudariti, preden se v javnosti izreče taka obtožba, kajti če ni dokazano, ostane vsrčno na mornarjih madež, ki se ne opere tako hitro. Vsak kapitan si bo premislil, da kajame mornarje, ki so bili obtoženi punta na visokem morju. Take mornarje, čeprav so bili oproščeni krivde, bo kapitan najel le v skrajni sili, kadar ne more dobiti drugih mornarjev.

Take obtožbe pa imajo še druge zle posledice. Večkrat smo čitali pozive, naj se mladeniči uče mornarstva. Ali kateri mladenič se bo posvetil mornarskemu poklicu, če bo čital, da so mornarji obtoženi radi vsake malenkosti punta na visokem morju, ki se kaznuje z večletno težko ječo ali pa s smrtno kaznijo? Mladeniči se ne bodo posvetili mornarskemu poklicu, ker bodo spoznali, da jih ne čaka le trdo in slabo plačano delo, ampak da so poleg še v nevarnosti, da bodo obtoženi punta, kadar se kapitanu poljubi proti njim dvigniti tako obtožnico.

Turki ubili 10 armenskih škofov.

Pariz. — Iz armenskih virov se poroča, da je bil zadnji turški masakr v Armeniji najbolj barbarški, kar je zabeleženih iz zadnjih časov. Okrog 10.000 Armencev je bilo poklanih in med temi je tudi deset armenskih škofov. Škof Čelebijan v Diarbokiru je bil živ pokopan in škof Kačadurlijan v Nalakiji je bil počasi spečen do smrti.

Sovjetska "ofenziva" na poljski fronti.

London, 8. marea. — Iz Berlina poročajo, da so boljševiške čete pričele ofenzivo proti Poljakom na obeh straneh Pripeta. — Iz Helsingforsa javljajo, da so finske bele čete odbile boljševiški napad pri Repoli v okolici Murmarska.

Nemški vojni zločinci bodo pred sodiščem 1. maja.

Berlin. — Justični minister Schiffer je rekel v terek, da javna obravnavna proti nemškimi vojnimi zločincem se začne 1. maja pred vrhovnim sodiščem v Lipskem.

Delavski nemir na Japonskem.

London. — Iz Tientsina poročajo, da se železniški nameščenci v Tokiju pripravljajo na generalni štrajk. Stavke v raznih industrijah, spremljane z izgredi in sabotažo, so na dnevnem redu po vsej Japonski.

Nemci se ne smejo ženiti s Švicarkami.

Berlin. — Nemška vlada namerava prepovedati oglaševanje švicarskih deklet v nemških listih, ki iščejo ženske v Nemčiji. Vlada je mnenja, da je v Nemčiji dovolj deklet in vdov, ki potrebujejo ženinov.

Pojasnila glede dohodninskega davka.

VI.

Washington, D. C. — Vsi oni, ki so služili v preteklem letu aktivno v armadi, mornarici ali mornariški pehoti Zdr. držav lahko odračunajo od svojih dohodkov odškodnino, katero so prejeli od Zdr. držav, do zneska \$3.500. To velja za častnike in navadne vojaške in ni nobene razlike. Isto velja tudi za odpuščene vojaške.

Vpokojeni častniki nimajo te ugodnosti. Vsi oni, ki so bili vpokojeni tekom leta 1919, morajo pokojnino smatrati kot za navadne dohodke in ta plača je podvržena dohodninskemu davku. Ravno tako je tudi plača aktivno službe častnikov, ki znaša \$3.500 ali več, podvržena dohodninskemu davku.

Armadni in mornariški častniki morajo navesti v svojih dohodkih primerno svoto za stanovanje, katerega dobivajo od države. Od svote, ki presega \$3.500 morajo plačati dohodninski davek.

Neženjeni vojak, mornar ali odpuščeni vojak, mora izpolniti davčno listino, ako njegovi dohodki izveniši * odškodnino, katero dobiva od vlade, znašajoč tisoč dolarjev ali več. Oženjeni in oni, ki ni postavno ločen od svoje žene, morajo izpolniti te listine, ako njegovi dohodki skupno z dohodki njegove žene znašajo davnišni dolarjev ali več. Za vsakega otroka, ki še ni star 18 let lahko odračuna dvesto dolarjev.

Ta listine morajo biti izpolnjene in vrnjene davčnim uradnikom najkasneje 15. marea in dohodninski davek plačan tega dne.

RAD BI IZVEDEL

za mojega brata Jožef Primožič, doma iz St. Jurija, Loka pri Zidanem Mostu. V Združene države je prišel pred devetimi leti. Cenjene rojake uljudno prosim, če kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, ako bodo pa sam čital oglaš. Naj se prijavi, imam mu poročati veliko zelo važnih stvari. Moj naslov je: Anton Primožič, R. R. 3, Box 5, Clinton, Ind.

RAD BI IZVEDEL

za Frank Milavea, ki je bil pred tremi leti v Dietzu, Wyo., in za John Tomasa, s katerim sva bila skupaj v Leighu, Mont. Ako kdo ve za njih naslove, prosim, da mi to naznani, ako bodeta pa sama čitala ta oglaš, naj se mi prijavi na moj naslov: Frank Dremar, 602 S. Monroe St., West Frankfort, Ill.

OPOMBA.

Vsi oni, ki mi kaj dolgujejo, naj se zglašijo in poravnajo svoj dolg v teku osem dni, da mi jih ne bode treba obelodaniti javno v časopisju. Ker nameravam odpotovati v staro domovino, želim, da vsak poravnava svoje in tako ostane prijatelj. Moj naslov je: James Bruno, 1433 — 12th Street, Racine, Wis.

Novo in jako pripravno ŠILO

S tem šilom lahko popravite devlje komate, vrete itd. Šiva močno in dobro, hitro kot stroj, stane z vsem vred, 20 yardov drate, dve šivarski ter navodila samo \$1.00, 6 šil samo \$5.00. Jamimo zadovoljnost. Prijpite temu oglašju \$1.00 in pošljite nam takej na naslov:

NOVELTY SALES CO., Dept. 305 A. Sta. D. Box 124, New York, N. Y.

NADOMESTILO PAKETNE POŠTE V JUGOSLAVIJO.

Za nadaljne informacije pišite na spodnji naslov. Ako pa želite poslati več balga svojem v domovino, potem pišite za cenik in vzorec blaga, katerega sedaj lahko naročite pri:

AMERICAN JUGOSLAV COMMERCIAL BOARD, LTD.

3639 West 26th Street, CHICAGO, ILLINOIS.

P. S. Prvo pošiljate naročenega blaga, paketov in zabojev nameravamo zaključiti najzadnje 25. marea. Kdor hoče kaj naročiti ali poslati svojem v domovino naj to takoj stori ali pa piše za pojasnila.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 30. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODESK.

Predsednik: Vincenz Celihar, podpredsednik: Anton Hrost, Box 140, Canonsburg, Pa. Častni gl. tajnik: Math Turk, tajnik bolniškega odbora: Paul Berger, začastni gl. blagajnik: Frank A. Tavchar, upravitelj glasila: Filip Gordin.

PODSTNI ODESK.

John Underwood, predsednik, 408 1/2 St. Springfield, Ill., Martin Zelenkhar, Box 274, Barberton, Ohio, Jos. Radick, Box 422, Smithton, Pa., Frank Semrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODESK.

OSREBNE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill. Vrhovni tajnik: Rudolf Pitarick, Box 435, Bridgeville, Pa. Anton Radick, Box 75, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 124, Green, Kans., so jugoslov. Leo Kubar, Box 248, Gilport, Minn., so jugoslov.

Nadzorni odbor.

Matt Petrović, predsednik, 18617 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 419 Pierce St., Zveleth, Minn., Jos. Kuba, 1907 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenz Celihar, John Underwood in Matt Petrović.

Združiteni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trjaji, Box 181, Lawrence, Pa. Josko Oren, 248 Englewood, Detroit, Mich. Jos. Škuf, 1167 E. 82. St., Cleveland, Ohio. Mary Učević, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Wern, 8202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jule Zavoršak.

POZORI: — Korespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole: VSA PISMA, ki se nanašajo na posla gl. predsednika oz. naslovi: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADNE BOLNIŠKE PODPORE se naslovi: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jedrste vsebo se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADNE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviću, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spodaj.

Vsi prisilni na gl. poradni odesk se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 1/2 St. Springfield, Ill.

Vse pritožbe proti uradništvo glasila se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, omenitve, oglaš, naročila in spili vseh vrst, kar je v sveti s glasilom jednota, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 30. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Izkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

RESNICA je, da mnogi ne vedo, kje bi zamogli biti najcenejši, najhitrejši in najzgodnejši postroženi tako glade DENARNIH POSILJATEV, kakos tudi FOTOVANJA v staro domovino. — In

RESNICA je, da se vse to doseže pri vestransko priznani in pod državnim nadzorom se nabavljajo bančni tvrdki:

EMIL KISS,

katera še nad dvajset let pošilja našim ljudem denar v staro domovino in ima vedno najnižje cene.

Denarni cene se sedaj zelo nastalno, vsoled izmar mi letih ni moglo oglašati. Priprizani pa bodite, da bodete dobili na svoj denar VEDNO najvišje vrhodne.

POTNIKOM SE PRESKRBE VSA URADNA DOVOLJENJA ZA POTOVANJE BREZPLAČNO!

VSako PO TEJ TVRDKI IZVRŠENO DELO JE POPOLNOMA GARANTIRANO!

Za vsa potrebna pojasnila obrnite se na:

EMIL KISS, BANKER,

133 Second Ave., cor. 8th St., New York, N. Y.

SPREJEMA HRANILNE VLOGE IN PLAČA 4% OBRESTITI

RESNICA je, da mnogi ne vedo, kje bi zamogli biti najcenejši, najhitrejši in najzgodnejši postroženi tako glade DENARNIH POSILJATEV, kakos tudi FOTOVANJA v staro domovino. — In

RESNICA je, da se vse to doseže pri vestransko priznani in pod državnim nadzorom se nabavljajo bančni tvrdki:

EMIL KISS,

katera še nad dvajset let pošilja našim ljudem denar v staro domovino in ima vedno najnižje cene.

EMIL KISS,

katera še nad dvajset let pošilja našim ljudem denar v staro domovino in ima vedno najnižje cene.

Denarni cene se sedaj zelo nastalno, vsoled izmar mi letih ni moglo oglašati. Priprizani pa bodite, da bodete dobili na svoj denar VEDNO najvišje vrhodne.

POTNIKOM SE PRESKRBE VSA URADNA DOVOLJENJA ZA POTOVANJE BREZPLAČNO!

VSako PO TEJ TVRDKI IZVRŠENO DELO JE POPOLNOMA GARANTIRANO!

Za vsa potrebna pojasnila obrnite se na:

EMIL KISS, BANKER,

133 Second Ave., cor. 8th St., New York, N. Y.

SPREJEMA HRANILNE VLOGE IN PLAČA 4% OBRESTITI

DENAR V STAREM KRAJU IZPLAČAN

S tem dajemo naznanje, da smo ravno kar prejeli vest od PRVE HRVATSKE STEDIŠNICE V ZAGREBU, da je ves denar bil izplačan. Potrdila razposiljeno pravosodno pošiljateljcem.

Vsoled potokotko, katero so bile nastale vsled izplačevanja, je NEMETH STATE BANKA poslala 3 svoje uradnike v Evropo. Ti naj pa preskrbe, da se bodi denar točno izplačeval, ter sedaj se vsako pošiljatelj točno izplača.

Pošljite (enar potom naše banke, ako želite, da ga točno "prejetejo" vahi v staro domovini.

Pošljamo denar na hranilne vloge v vsako banko ali hranilnico v Jugoslavijo, ter vam preskrbimo hranilno knjižico brez vsakega troška.

Pošljamo denar tudi brezovjavno. Brezovjav stane 2.50 dolarja. Pošljite denar hitro: Vrednost kronam raste.

1000 KRON ZA \$10.00

PRODAJAMO TUDI PAROBRODNE LISTKE

za vse vrste. Preskrbimo našim potnikom vse potrebne potne listine. (Id. naprime, op. smo črta, ki si sami črta, preko Trsta, Dubrovnika, Rancila itd. Prdno se potuje na potovanje plača nam se poiznala.

NEMETH STATE BANK

John Nemeth predsednik.

GLAVNI STAN: 16 E. 2nd STREET. FODRUENICA: 1597-2nd AVENUE. NEW YORK, N. Y.

POZOR NAROČNIKI.

ROJAKI! Naročite se na knjigo Književne Matice S. N. P. J. Matice izda pet knjig, kakor hitro se oglaš dvatisoč naročnikov. Naročnina s pristopnino vred za prvih pet knjig je tri dolarje. Ako ni zastopnika Matice v vaši naselbini, pošljite naročnino tajniku Matice: Frank Aleš, 2124 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

NOVICE IZ JU-GOSLAVIJE.

LJUBLJANSKO LJUDSTVO PROTI ANTANTINEMU IMPERIALIZMU.

Slovenski akademiki begunci so sklicali 27. jan. v veliki dvorani hotela "Union" protestni shod proti imperijalističnim naklepom pariškega mirovnega posveta, ki hoče med drugim izročiti pol milijona naših ljudi italijanskemu kapitalizmu. Reči moramo, da je ta shod dokaj zgovorno izražal ves gnjev slovenskega ljudstva proti zločinski nameri, da bi moral skoro pretežni in nedvomno najboljši del slovenskega ljudstva v tuje robstvo. Dvorana je bila nabito polna: tisoče in tisoče ljudi je dalo spantapo in hrupno duška svoji težko pritaženi jezi, svoji odločni volji, da se imperijalistični nameni kolebajoče antante ne smejo uresničiti. Slikali so se klasi silnega ogorčenja.

Govorilo je več govornikov iz vrst akademične mladine in beguncev ter v imenu slovenskih političnih strank. Vsi so poudarjali načelo samoodločevanja vsi so zahtevali da naj se da narodu v sem zasedenem ozemlju možnost da sam pove, kam želi pripadati. V znamenju ljudskega plebiscita se je medvsem vršil protest. In to je bilo tudi prav. Baš iz tega bi morala ententa sklepati, da si jugoslovansko ljudstvo ne želi tujih ljudi in tuje zemlje, da zahteva zgolj to, kar je njegovo. Poudarjalo se je tudi, da hoče slovensko ljudstvo zmagati v znamenju kulture, v znamenju srečne in umstvene povzdige ljudstva. Kakor je težek in temen sedanjí trenutek, vendar je zvenelo krepko iz ust mladih govornikov globoko prepričanje, da nimamo niti sedaj povoda obupavati, ker se mora krivica prej ali slej maščevati. Nasilni antantini mir ne bo trajno obveljal. Še preden si mislimo, pride korektura, pride iz ljudstva, ki bo govorilo preko krivičnih mej od naroda do naroda. Le tedaj bo mogoča prava sprava in ljubezen, le tedaj bo zmazalo tudi v tem oziru načelo pravice.

Za našo stranko je govoril sodrug dr. Lončar, ki je opravičeno poudarjal, da ne more pravične zahteve ljudstva streti nobena si-

THINGS THAT NEVER HAPPEN

Nekaj, kar se nikdar ne zgodi. — Stanovalec v gornjem nadstropju so izvrstni ljudje. Pravkar so kupili avtomatični klavir, toda igrati nočejo, ker vedo, da ne trpih hrupa, da!

la. In da bo prej ali slej tudi naše Primorje rešeno. Nočemo, kar ni našega. Ne damo pa svojega. Zahtevamo ljudski plebiscit. Ta naj odloči. O rezultatu ne dvomimo ker vemo, da je tam absolutna večina jugoslovanska.

Padle so tudi na zborovanju izredno ostre besede. Opis razmer, v katerih mora narod v zasedenem ozemlju živeti, žrtve, ki jih mora prinašati pod italijanskim vojaškim jarmom, je izzval val razburjenosti. Nekateri govorniki so sicer zahtevali takojšnjega, odločenega nastopa, da se bodo protesti bolj vračevali. In vojaški stotnik, ki je opisal boje Srbije tekom stoletja, je pozval narod, da naj se v piše v vojaške legije. V glavnem je pa izvenel ves protest v odločni zahtevi po ljudskem plebiscitu v vsem spornem Jadranskem ozemlju. V tem smislu so bile tudi sprejete resolucije.

Ali bo revolucija v Italiji?

To me je skoro vsako vprašal ob mojem povratku iz Italije. Naj torej povem enkrat za vselej, kar mi je o tem znanega.

Površni opazovalec Italije skoro mora priti do prepričanja, da je revolucija pred pragom. Zdi se, da so v Italiji podani pogoji za revolucijo bolj kakor v katerikoli izmed novih evropskih držav, ki se prištevajo med "zmagovite". Od premirja sem nastajal zdaj v tem zdej v onem delu Italije prevratno gibanje, ki zadobiva večini prav revolucijonar značaj. Vroč italijanski temperament, priciojena nagnjenost k uporabi, velika brezposelnost, ki v demobilizacijo še vedno narašča, draginja in beda stvarjajo ugodno podlago za revolucijo.

Najnepleneje je bilo gibanje v lanskem poletju ko je šlo za petdeset odstotno znižanje cen. V tem času so verižniki in navijačci, ki jih Italijani imenujejo "pescitani" (morski psi), spravili cene na neznosno višino. Kakor vsaka druga vlada se je tudi italijanska vlada trudila, da bi znižala cene — seveda brezuspešno. V tem pa je ljudem v Imoli mestu v Romagni, ki je klasična pokrajina prevratov in puntov že izza Dantejeve dobe, padla v glavo dobra misel, da bi si sami pomagali. Šli so in prisilili s grda trgovce, da so začeli prodajati vse blago in živila za 50 odstotkov ceneje. Nekateri so se branili; tistim so vdrl v njihova skladišča. Prefekt je poslal vojake. Ti so se pobratili z demonstranti in prefektu ni preostajalo drugega, kakor da se je nekako pogodil s tamkajšnjo delavsko zbornico (camera del lavoro, krajevna zbornica strokovnih organizacij), da ta vpostavi red. To je tudi storila potem ko je dosegla pravico, da sme povsod cene znižati za 50 odstotkov in da sme rekvirirati skrite zaloge pri verižništvu. — To človekoljubno delo se je iz Imole v nekaj dneh razširilo po celi Italiji. Najhujše gibanje je bila v Toscani, v pokrajini Marche, v Auligli. Državna oblast je čisto odpovedala, občine so izročale svoje uradne posle v roke delavskih zbornic. Trgovci so razobešale napise, da je njihovo blago na razpolago delavskim zbornicam in so se stavili pod njih vodstvo. V Romagni je bilo pravo delavsko obsedno stanje. Neki časnikar, ki se je tiste dni vozil z avtomobilom iz Ancone v Bologno je o tem poročal, da so ga do Faenze 3krat ustavile patrulje s sovjetskimi znaki kojim se je moral legitimirati, in da se mu je zdelo kakor da bi bil v vojnem ozemlju. — V nekaterih občinah so tudi okleali odstavitev kralja in ustanovitev sovjeta.

V tem času smo pač mislili, da stojimo v začetku revolucije. Ali po nekaj dneh se je vlada zavedla in izdala naredbo, da smejo vse pristojne aprovizacijske oblasti znižati cene vsemu blagu za 50 odstotkov. To se je zgodilo in so potem trgovci in hranjevci par dni blago prodajali po polovični ceni. Med tem je nastopil mir, in ker je blaga zmanjkalo, so cene znova začele rasti.

Lokalna krepka in tudi krvava gibanja so na dnevnem redu. Pri tem ne mislite na številne štrajke, ki jih vodijo strokovne organizacije. V gospodarskih štrajkih ima italijanski delavec veliko prako in dosega lepe uspehe. Široko zasnovani politični štrajki v protest zoper versailski mir, so nameravale izvesti skupno socialistične stranke Anglije, Francije in Italije, ker so se pa angleški laburisti ognili le na protestna zborovanja in so se v zadnjem trenutku pridružili tudi Francozje, so Italijani izvedli štrajk sami, da si ni mogel valed tega imeti pričakovane učinka. Omenili bi še več krvavih štrajkov kmetijskih delavcev v severo-italijanski nižini.

Ali bo torej v Italiji revolucija? Ne vem. Revolucija je nepredvidljiva, nastopa nenadno, bliskovito, navadno v času, ko se jo najmanj pričakuje, in izostane v času, ko se zdi neizogibna. Ne poznamo mirnih zakonov in nimamo zanjo nobenega reglementa.

Omenil bi le še nekatere momente, ki morda nekoliko pojasnijo, zakaj je dosedaj revolucija izostala.

Najprej vročekrvni italijanski temperament, ki vzplamti z velikim ognjem, kakor slama, pa potem izžari brez posledice.

Potem vladina taktika, ki se ob vsakem prevratnem pojavu najprej skriva in da nekaj dni dogodkom prosti tek in potem kolikor količe zopet napravi red ter gleda na to, da se stvar hitro pozabi. Tudi ni maščevalna in ne vodi prestrogih preiskav zoper kolovodje.

(Konec prih.)

VELIKA NEZGODA NA ŽELEZNISKEM KRIŽIŠČU.

Bremen, Ind. — Vlak je na kritičnem mestu zadel v avtomobil in ga zdrobil na kose. Šest oseb je bilo ubitih na mestu, dve sta pa zadobili težke poškodbe.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

25

DELAVCEV

Dobra plača.

Stalno delo.

Oglasite se v:

EMPLOYMENT URADU
STEWART WARNER
CORP.,

1828 Diversey Parkway,
Chicago, Ill.

DEKLETA

potrebujemo za delo pri punčpresah. Dnevno delo in od kosa. 44 ur dela v tednu. Delavke od kosa za služijo od \$20 do \$30 tedensko.

H. G. SOAL COMPANY,

4410 Ravenswood Ave., Chicago.

POTREBUJEMO

Dekleta za nočno in dnevno delo. Nočno plačamo ob začetku \$18.00 na teden, dnevno po \$16 na teden. Od kosa zaslužijo \$23. Delo stalno. Oglasite se pri:
INSULATED WIRE & CABLE CO.,
984 West 21st St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO DELAVCE.

Moške in ženske za delo v naši tovarni za izdelovanje in popraviljanje železniških osebnih vozov. Oglasite se pri:

PULLMAN CO.
(Calumet Shop)

114th and Langley Ave.
Pullman-Chicago, Ill.

SVOJE ROJAKE ZDAJ ZOPET LAHKO DOBITE V AMERIKO.

Priseljeniške postave ostanejo še zmeraj v veljavi kot pred vojno. Svojo rodbino lahko dobite v Ameriko. Podpisani vam bo dal navodila, kako dobite v kraju potne liste. Pišite, ali se pa osebno obrnite na znanega rojaka Matijo Skender, Javnega Notarja, 5227 Butler Street, Pittsburgh, Pa. On vam bo stvar uredil in pojasnil. (Adv.)

STRUKEK & HORAK,

European Trading & Export Co.,
Glavni agent za America Line in
White Star Line parobrodskih
držib.

68 NINTH AVE., NEW YORK,
NEW YORK.

S tem naznanjamo rojakom, da od danes naprej lahko odpotuje vsak potnik, kateri se obrne do nas v teku 48 ur z najboljšim parnikom v Evropo, ter vedno po najnižji ceni.

New York—Havre ali Cherbourg.

13. marca parnik—New York,
20. marca parnik—St. Paul.
20. marca parnik—Adriatic,
27. marca parnik—Philadelphia,
3. aprila parnik—Lapland.

PARNIKI GREDO DO DUBROVNIKA.

Kdoh hoče pomagati svojem domu, naj pošlje bokso na nas, ker mi pošljamo blago v stari kraj. Teža zaboja do 1000 funtov, cena 14 centov na vsak funt.

Zaupajte domačin in ne podpisajte židovskih podjetij.
Strukel & Horak.

POTREBUJEMO ŽENE IN DEKLETA

za lahko delo.

Izbiranje—spolniti naročila (Swedging)

—pri Punčpresah.

Izkušnja nepotrebna. Dobra plača. Prijazna okolica.

THE BOYE NEEDLE COMPANY,
4337-4343 Ravenswood Ave., Chicago, Ill.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEMO

punčpres operatorov za delo pri strojih. Oglasite se pri:

H. A. SOAL CO.,

4410 Ravenswood ave.
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

DELAVCE

STALNO DELO, DOBRA PLAČA

OGLASITE SE PRI:

WESTERN FALT WORKS

4115 OGDEN AVE., CHICAGO.

POTREBUJEMO

SOBARICE

Dobra plača, stanovanje in hrana. Oglasite se pri: hišniku:

LAKOTA HOTEL

3001 Michigan Ave.,
Chicago, Ill.

POTREBUJEMO IZUČENE

delavce pri stroju za rezanje papirja v tiskarni.

Askerman-Quigley Printing Co.

729 W. Van Buren St., Chicago.

POTREBUJEMO

ženske za peči pecivo in sladšice.

Oglasite se pri:

Vinter Garden Restaurant

214 S. State St., Chicago, Ill.

POTREBUJEMO

moža za delo v kuhinji. Oglasite se pri:

Vinter Garden Restaurant

214 S. State St., Chicago, Ill.

GOODYEAR'S TOVARNA

se bode zelo povečala in valed tega daje veliko priliko

za uposilev veliko večje število raznih delavcev. Potrebujemo tudi 200 delavcev za delo na yardu, in vsch vrst strojnike in učene delavce se potrebuje.

DOBRA PLAČA.

STALNO DELO.

Prijazno delovno stanje, prilika za učenje.

Nobenih delavskih nerednosti.

Priglasite se takoj za delo v Employment uradu

THE GOODYEAR TIRE AND RUBBER COMPANY,

Akron, Ohio.

POTREBUJEMO

ženske za čistenje kopalšč. Dobra plača, hrana in stanovanje. Oglasite se pri hišniku.
LAKOTA HOTEL
3001 Michigan Ave.,
Chicago, Ill.

POTOP.

Zgodovinski
roman.

Spisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

Kmitie je stal kakor obtoženec pred sodiščem. Od jedne strani se ga je polasčeval obup, da pade, če mu ne verjamejo, samostan v plen sovražniku; z druge strani pa ga je bilo sram, ker je sam videl, da govore vse okoliščine proti njegovim novicam ter ga navzoči lahko proglasijo lažnjivcem. Pri misli na vse to se je v njem vnela sveta jeza ter vzbujala v njem prirojene nagone; skratka, postal je nekdanji Kmitie. Oborožil se je s potrpežljivostjo, ukrotil se, da je končno zares potlačil svojo jezo. "Naj bo to za moje grehe," je ponavljal sam sebi ter dejal naposled glasno:

"Kar sem slišal, to ponovim še enkrat: Vojhard Vreščević je namenjen napasti samostan. Kdaj se to zgodi, ne vem, mislim si pa, da zelo kmalu. . . Jaz vas svarim, a vi sami bodele odgovorni za to, ako me ne ubogate! . . ."

"Počasi, gospod plemič, počasi!" reče Čarnecki s poudarkom. "Ne vjedajte se! — Dovolite mi, nadaljuje in se obrne k menihom, "da stavim nekatera vprašanja temu prišlecu. . ."

"Vi nimate pravice me žaliti," zakriči Kmitie.

"Tega niti ne mislim," odvrne hladnokrvno Čarnecki. "Toda ker pojde tu za samostan in za svetišče sveta božje Porodnice, morate odločiti vsaj za nekaj časa vsako razlajenje. . . Bodele zagotovljeni, da vas najdem povsod. Vi ste nam prinesli takšne novice, katere mi nismo dolžni verjeti, in ako nam ne odgovorite odkritosrečno, pa si mislimo, da lažete in nas strašite. . ."

"Prav le vprašajte," odvrne Kmitie ter stisne zobe.

"Rekli ste, da pridete iz Žmudske?"

"Da!"

"In dospeli ste semkaj radi tega, da bi se izognili službi Švedom in Radzivilu?"

"Tako je."

"A vendar so tam takšni, ki stoje zvesto pri domovini; so tam vojaki, ki so odrekli pokorščino Radzivilu. . . Tam je gospod Sapleha. . . Čemu se niste napotili k njemu?"

"To je moja stvar!"

"Aha, vaša stvar! takem slučaju mi nimate odgovorite na drugo vprašanje!"

Kmitie so se roke tresle; oči so se mu uprle v večak medeni zvonček, stoječ na mizi, odkoder so se zopet obrnile za vprašajočim. Mikalo ga je na svo moč, da bi pograbil oni zvonček ter